

Vadislav Zahoda

Pověsti Ameriky

Všechna práva vlastníka autorských práv k dílu jsou vyhrazena. Bez souhlasu je výroba kopií, pronájem, půjčování, veřejné provozování a rozhlasové šíření této knihy zakázáno!

Copyright © Ladislav Lahoda, 1987
Illustrations © Robert Kessner, 1998
Textové zpracování a grafická úprava © Marian Kvapil, 1998

Předmluva

Amerika v Českém krasu. Tento název vyvolá v duši mnoha lidí touhu po dobrodružství. Procházíte-li krásnou přírodou Ameriky, zdá se Vám, že se vracíte do dětství. Nahlížíte do opuštěných lomů, kde v záři slunce leží hluboká modrá jezera s bílými útesy skal a z podvědomí se Vám vynoří překrásná melodie z Pokladu na Stříbrném jezeře. Na jiném místě uvidíte písčnou pláž, na kterou vystoupila Malá mořská víla a nedaleko zase soutěsku, kde spatřil fatu morganu Limonádový Joe. V pravé poledne k Vám dolehne rachot a oblaka prachu z nedaleké vápenky; jako by se blížila kavalkáda jezdců, kteří mají určitě proklatě naspěch. Nad ostrými štíty skal uvidíte kroužit káně. Možná Vám připomene supa z filmu Mackenovo zlato. A až zahlédnete stíny postav v širokých kloboucích naražených do čela, nelekejte se. Nejsou to Cheyeni muži, ti zmizeli tenkrát na Západě, jsou to trempové, kteří tu nacházejí krásu přírody, pohádkový svět dávných dob a přátelství.

Vydejme se však po stopách těch, jejichž jména upadla v zapomenutí a po nichž zbyly jen dřevěné kříže a mohyly ve skalách. Pověsti, které o nich můžete zaslechnout u táborových ohňů, jsou mnohdy neuvěřitelné, snad vymyšlené, ale skutečnost byla určitě, jako vždy, mnohem podivnější.

autor

Bověst o Sagenovi

Nad rozstřílenou střechou Karlštejna vlála československá vlajka. Třepetala se v záři květnového slunce roku pětáctyřicet. Z nedalekého kopce ji zachmuřeně pozorovali tři zarostlí muži v potrháných uniformách wehrmachtu. Po nočním boj s partyzány se ztratili své jednotce a do rána se skrývali v hustém lese. Dnes se chtěli připojit k německé posádce hradu. Ale vlajka na věži zmařila jejich naděje. Zůstali sami, bez velitele a bez zásob v cizí, nepřátelské zemi. Zbyla jim jen jediná cesta - směrem na západ.

Nedaleko hradu, v zalesněné oblasti vápencových skal a roklí, protkané spoustou těžních jam, narazili na početnou skupinu partyzánů. V krátké přestřelce jeden z Němců padl a druzí dva museli pod palbou ustoupit až k okraji hlubokého lomu. Ve skalní stěně pod nimi se černalo několik otvorů do podzemních chodeb. Jediná možnost úkrytu. Domluvili se pohledem a začali sestupovat po téměř kolmé stěně k otvoru nejbližší štoly. V těžkých okovaných botách se lezlo špatně. Odhazovali tedy silné maskovací pláště a vystřílené samopaly. Po chvíli se nad okrajem lomu objevilo několik partyzánů. Zahlédli sice dva stíny mizící ve štole, ale dlouhá dávka ze samopalu zasáhla už jen mlčenlivé kameny.

Po dvou hodinách ve štole už toho měli oba Němci dost. Klopýtání ve tmě, nárazení do dřevěných opěr a brodění blátem. Vyškrtali už téměř všechny sirky a východ nikde. Přece jdou

po kolejích a ty vozíky, které tu a tam postávaly na zarážkách se sem nutně musely někudy dostat. Jejich úvahy přerušil jakýsi vzdálený rachot. V dáli před nimi se objevilo malinké světélko. Přitiskli se ke stěně a z pouzder vytáhli pistole. Světélko se přiblížilo. Už mohli rozeznat důlní vozík s hořícím kahanem, za kterým se tlačilo několik temných postav s puškami. Jeden Němec vystřelil. Odpověděl mu bolestný výkřik a ohlušující dávka ze samopalu. Nezasáhla ho. V záblesku výstřelů si všiml temného výklenku ve stěně. Skočil do něj následován svým druhem. Nebyl to výklenek, ale odbočka chodby. Koleje tudy nevedly. Dali se do běhu a modlili se, aby nespádli do nějaké díry. Když se za nimi ozval dusot mnoha párů nohou, ten zadní se otočil a hodil granát. Ve tmě však špatně odhadl směr a granát narazil do stěny. Neměl už čas zalehnout. Strašná síla výbuchu ho odhodila stranou jako pytel zkrvavělých hadrů. Jeho druhovi vpředu zalehlo v uších. Nemohl proto slyšet temné zadunění, které se ozvalo po výbuchu. Ucítit jen, jak se zachvěla země a na hlavu se mu zřítily padající dřevěná výztuž.

Když se probral, bylo ticho a tma. Syrové vlhko a chlad ze země. Špatně se dýchalo. Namáhavě se postavil, zatočila se mu přitom hlava. Chvilku šmátral po kapsách a potom rozškrtil svojí poslední sirku. Nedaleko ležela mrtvola jeho druha, zasypaná kládami a kamením.

Za ní se tyčil mohutný zával z obrovských kamenných bloků. Sirka dohořela a spálila mu prsty. Otočil se, nahmatal rukou stěnu a dal se na další klopýtavou cestu. Nedošel daleko. Chodba byla slepá. Vyčerpaně se posadil na zem. Německo prohrálo válku, jeho kamarádi padli a on sám je zaživa pohřben v téhle prokleté podzemní noře. V pistoli mu zbyl jediný náboj. Nevěděl, že jeho jméno nezemře s ním. Jmenoval se Hans Hagen.

Pověst o muži

Elektrický vlak se skřípěním kol zastavil na malém venkovském nádraží. Pneumatické dveře zasyčely. Na perón se vyhnul dav turistů a zamířil k podchodu.

„Jé, maminko, to je Karlštejn?“

„Držte se pohromadě, proboha, ať nespádnete pod vlak!“

„Ježíšmarjá, já tam zapoměla tašku!“

Podstatně důstojněji než turisté, vystoupila z vlaku skupina trempů.

„Se mi zdá, že je tu někdo živý,“ prohodil Gaučo, jehož tvář byla skryta ve stínu širokého sombrera. „Vemem to přes koleje,“ rozhodl s nonšalancí šéfa party a vykročil. Ostatní za ním.

Před budovou nádraží stálo modrobílé auto Veřejné bezpečnosti a u něho postávali dva příslušníci. Jeden z nich oslovil Gaučovu partu hned, jak se objevila.

„Tak jak, mládenci, na Ameriku?“

Gaučo stiskl rty. Na Ameriku, bludiště opuštěných vápencových lomů nedaleko hradu, kam samozřejmě šli, byl přece vstup zakázán.

„Na Ameriku? Kdepák . . .“ protáhl zvolna. „Deme přece na hrad.“

„Jo, tak na hrad? S nožem a kytarou? Poslyšte, ty lomy jsou nebezpečné, spousta lidí se tam už zabila!“

„My víme, šéfe.“

„No, jen aby. Občanky, doufám, máte?“

Zatím, co se odehrávala tato konverzace, z nádraží vyrazil shluk turistů. Trempům a příslušníkům věnovali sotva letmý pohled. Jen muži v balónovém kabátě, který šel poslední, se při spatření uniforem rozbušilo srdce. Přidal do kroku, aby se vmísil do skupinky před sebou. Když už byl u mostu přes Berouнку, letmo se ohlédl. Příslušníci byli stále zaneprázdněni trempy a jeho si vůbec nevšimli. Zhluboka si oddechl. Vyndal z kapsy kus papíru, na kterém měl neumělou rukou zakreslený pláněk. Chvilku ho studoval a pak vyrazil.

Ještě jednou se mu sevřelo hrdlo; to když musel projít okolo domku, u kterého stál další modrobílý automobil, na jehož střeše čněla charakteristická anténa vysílačky.

Slunce pomalu stoupalo, vítr se utišil a začalo se dělat příjemné teplo. Ve chvíli, kdy se muž opatrně rozhlédl a odbočil ze silnice na malou lesní pěšinku, zazvonil na služebně VB v Karlštejně telefon. Kriminální ústředna vyhledávala pátrání po pachateli vraždy ...

... pravděpodobný popis pachatele: světlý balónový plášť, tmavé kalhoty a pracovní boty. Věk asi 35 let.

„To je dneska den,“ povzdechl si dozorčí a zvedl sluchátko vysílačky.

Muž se mezitím dostal až k malému zarostlému lomu v hlubokém lese. Ještě jednou porovnal místo s ušmudlaným plánkem a rozhlédl se. Nedaleko něho vedlo do lomu silné konopné lano, přivázané ke starému stromu. Pozorně se zaposlouchal do zvuků lesa, ale nic zvláštního neslyšel. Zavěsil se na lano a začal sestupovat. Jeho těžké pracovní boty shazovaly malé lavinky kamení. Asi po patnácti metrech narazil nohama na pevnou zem. Přímo před ním černal vchod do štoly.

Tohle je tedy ta perfektní skrýš, o které mu Fero jednou vyprávěl. Mnohakilometrové bludiště, kde ho nikdo nikdy nemůže najít. Vytáhl z kapsy baterku, kterou si koupil za poslední peníze, zmáčkl tlačítko a odhodlaně vstoupil do štoly. Temná chodba, podepřená práchnivějícími stojkami se táhla do dále. Ozvěna vracela zvuk jeho kroků. Po chvíli se chodba rozdvjovala, a opět a znovu, dřevěnou výztuž vystřídala betonová klenba. Za zatáčkou se před ním objevilo denní světlo. Opatrně se přiblížil k otvoru. Uviděl další malý lom. Uprostřed okolo ohniště stálo několik kamenných křesel a za nimi neuměle vytesaný totem. U vchodu do štoly ležela hromádka prázdných konzerv a láhví. Konzervy ještě nestačily zrezavět, uvědomil si s radostí. To znamená, že trempové sem stále ještě jezdí. Alespoň bude komu krást konzervy.

Znovu zašel do štoly a pokračoval v prohlídce. Brzy zjistil, že to nebude tak jednoduché. Během hodiny totiž potkal alespoň čtyři skupiny trempů, kteří bloudili po chodbách se svíčkami

v rukou. Měl štěstí, podařilo se mu vždy skrýt v některém výklenku nebo odbočce. Ve svém plášti by tu působil jako pěst na oko, kdyby ho viděli. Uvědomil si, že bude muset ukrást také nějaký přiměřený oblek.

Po vyčerpávající cestě jednou dlouhou chodbou se ocitl u východu do velkého lomu, bohužel asi třicet metrů nade dnem. Ve chvíli, kdy se obracel, uslyšel v chodbě hlasy. To je průšvih, uvědomil si. Žádná boční chodba tu nebyla. Rozhlížel se okolo sebe. Těsně u stěny se v zemi zašklebila úzká puklina. Posvítil do ní. Byla sotva dva metry hluboká. Zhasl baterku a namáhavě se začal do pukliny soukat. U dna byla trochu širší. Zatajil dech, když se mu těsně nad hlavou ozvaly kroky a kdosi promluvil.

„Tak co, saláti? Neřikal sem, že to stojí za to?“

„Fakt, Gaučo, je to parádní lom,“ pronesl obdivně druhý.

„Vypadá to tu jako v Mexiku, co?“ přidal se třetí.

„Jednou si přinesem špagát a mrknem se tam,“ ozval se znovu Gaučo.

„Takový perfektní místo a poliši by nás chtěli odtud vyhnat,“ pravil zase ten druhý.

„Jdeme znova na Pust'ák,“ rozhodl Gaučo a skřípavé kroky se začaly znovu vzdalovat.

Muž vystrčil hlavu. Zahlédl jen několik temných postav s čadící pochodní, mizících v dáli. Ve chvíli, kdy se opřel nohama, aby se vyšvihl zpět do chodby, ucítil, že hlína pod ním povoluje. Snažil se zachytit rukama, ale ty mu sklouzly po hladké a vlhké skále. S prudkým zašuměním podlaha pod ním zmizela a on se propadl do prázdna. Nestačil ani vykřiknout leknutím, když dopadl tvrdě na zadek. Na záda mu spadlo několik kamíneků a nastalo ticho. Chvilku hmatal okolo sebe, až našel baterku, která mu vypadla. Rozsvítil. Podle stropu usoudil, že se propadl do velmi staré štoly. Výdřeva nad ním držela snad jen zázrakem. Sklopil světlo dolů a leknutím nadskočil. U protější stěny seděla tmavá postava a dívala se na něho prázdnými očními důlky v zeleném obličejí. V hlavě měla díru a v tom, co zbylo z pravé ruky držela rezavou pistolí, teď už bez nábojů.

Bověst o Sance

Končil jeden z krásných dnů babího léta. Poslední paprsky slunce zlatily vrcholky strmých skalních stěn. Hluboko dole, v závratné hloubce lomu, který se nazýval Mexiko, skládalo několik trempíků suché větve stromů na velkou hromadu. Sem už slunce hezkou chvíli nesvítalo a od jezírka na dně lomu stoupal chlad.

„Hni sebou, Bobe!“ netrpělivě prohodil Šakal na adresu malého neduživého hochy s ještě menší sekerou, který připravoval hranici.

„Dělám, co můžu, šerife, ale ty klády jsou moc silný,“ odvětil Bob.

„Hej, Grizzly!“ zařval Šakal na celé kolo.

Za hromadou dřeva se vztyčil hromotluk, avšak očima nepřestal sledovat Hanku, dalšího člena party, která se přes značnou zimu cachtala v jezírku. Samozřejmě jen lehce oblečena.

„Co kdybys přestal čumět a pomohl naštipat dříví!“ houknul na něj Šakal.

„No, jo,“ zahučel hromotluk a pomalým krokem se začal šourat k ohništi.

Šakal zatím došel ke skalní stěně, ve které se černal vchod do zpola zatopené štoly. Na vodní hladině se čeřily drobné vlnky a zanedlouho se ze štoly se značným cákáním vynořil primitivní vor. Na něm balancovali Jim s Jitkou, poslední dva členové party. Sotva vor narazil na dno, Jitka seskočila a pustila se rovnou k jezírku.

„Co jí kouslo?“ otázal se udiveně Šakal.

„Ále, jsou to slepice,“ uchechtнул se Jim. „Když jsme nastupovali na Velký Americe, tak uklouzla a sedla si do bláta na stejném místě co Hanka.“

„Jó, šikovným patří svět,“ pravil Šakal a odebral se zpátky k ohništi.

„Kaňon skalnatý, co nezná slunce jas, prachem zavátý jsou cesty, stěny, sráz. Na dně stojí v tichých tmách voda jezerní, zrcadlí se v ní jen čas a nebe večerní ...“

Píseň zpívaná šesti hrdly, doprovázená kouzelnými tóny kytary, se nesla ohněm ozářeným lomem. Stoupala v zákrutech kouře a jisker k hvězdami poseté obloze a vracela se dolů slabou ozvěnou.

Naslouchal jí i muž v šedivé blůze wehrmachtu, který seděl v tmavém otvoru štoly, asi šedesát metrů nad hlavami trempů. Nepřišel z daleka. Bydlel v dřevěném srubu, který si postavil ve staré štole, hluboko podzemí, asi dvě hodiny chůze odtud. Pohyboval se podzemím s jistotou, která udivovala. Svítit si musel jen málokdy. Za těch několik měsíců, které tu strávil, dopodrobna poznal mnohakilometrovou spleť chodeb, spojujících tu a tam štolová patra. Dovedl se tedy dostat na místa, která byla zdánlivě nepřístupná. Jako nyní. Zamyšleně hleděl na táborový oheň, blikající hluboko pod jeho nohama. Zdálo se mu to dávno, co přišel do těchto míst poprvé. Tehdy byl na útěku před zákonem. V duchu se ušklíbl - teď si zákony diktuje sám. Původně se tu chtěl skrýt jen na několik dní, ale teď už věděl, že odtud nikdy neodejde. Přihodilo se mu to, o čem snil celý život a pro co i zabil člověka - být svým pánem. Byl nejenom svým pánem, byl vládcem celé oblasti. Prožíval neodolatelnou chuť moci. Skrytě se pohyboval krajem, objevoval se a zase mizel ve skalních rozsedlinách. Když ho někdo z dálky zahlédl, domníval se, že jde o jednoho z trempů. Uniforma wehrmachtu byla nenápadným převlekem. Stal se předmětem hovorů okolo táborových ohňů. Tajuplný noční fantom, s nímž v černé tmě mizelo jídlo, pití a spousta tábornických potřeb. Někdy ho při lupu spatřili a pronásledovali. Honičky většinou končily u slepé skály nebo na kraji hluboké propasti. Mizel beze stopy a užaslí pronásledovatelé mohli slyšet jen jeho výsměšný smích, vracející se mnohonásobnou ozvěnou odevšad. Byl duchem Ameriky.

Trempové na dně lomu dozpívali. Oheň uhasínal až zhasl docela. Nad lomem zašuměl vítr. Uběhla ještě dlouhá chvíle, než se na dně lomu, u skalní stěny, pohnulo křoví. Vyšel odtamtud temný stín a po špičkách se pomalu přiblížil k ohništi. Opatrně procházel okolo spících trempů a do velkého vaku, který měl přes rameno, ukládal všechny potřebné předměty, které potmě nahmatál. Mezi nimi i Šakalův zapalovač. Na zkoušku si škrtnul a skryl plamínek v dlani. V záblesku světla zahlédl spící dívčí obličej, vykukující z pod celty. Přiblížil světlo. V životě už

viděl mnoho dívek, ale tahle tvář se mu zdála neobyčejně krásná. Při pohledu na ni na okamžik zapomněl, kde je.

Slabý proužek svítání na nebi ho však vzpamatoval. Musí odtud. Kráčel štolou daleko od Mexika a přistihl se, že stále myslí na tu tvář. Došel do svého srubu a padl na lůžko s otevřenýma očima.

Vrcholky skal rozkvetly jasem vycházejícího slunce. Začínal další krásný den babího léta...

Poslední cesta tří kamarádů

Zasněžené střechy Karlštejna vypadaly jako v pohádce. Pohádkové bylo i ticho ve vesnici pod hradem. Ačkoliv už se blížilo poledne, nebylo nikde ani živáčka. Dým z komínů tiše stoupal k zamračené obloze a mráz kreslil na okna domků ledové květy. Na chvíli se ukázalo slunce, snad aby posvítilo na cestu třem kamarádům, kteří se vydali za dobrodružstvím. Krátké a silné kožichy spolu s pokřivenými okraji klobouků jim propůjčovaly vzhled zlatokopů z Aljašky. Dojem umocňovaly i sekerky a kotlíky zavěšené na nacpaných tornách.

Daleko za vesnicí to také jako na Aljašce vypadalo. Hustý les protkaný spoustou vývratů hluboko pod sněhem. Někdy se bořili až po pás, ale nestěžovali si. Za chvíli dojdou do srubu, který si postavili v malém lomu, Bušek rozdělá oheň, Golem uvaří grog a až se sešeří, sednou si okolo praskajícího krbu, Dan vezme do ruky kytaru a bude jim fajn.

Teď už se jen spustit pár metrů z prudkého svahu a budou stát před chatou. Ale co to?

„Kluci, někdo tam je!“ vyhrknul rozčileně Dan. „Vidíte ty stopy?“ a ukazoval na podupaný sníh okolo chaty.

„Co by nebyl, když ji nezamykáme,“ nevzrušeně prohodil Golem, „holt máme návštěvu, no.“

A bez dalších řečí otevřel dveře a vešel. V chatě bylo teplo a tma, jen v krbu rudě žhnulo několik uhlíků. Nikdo tam nebyl.

„Asi už odešli,“ řekl ostatním dvěma, „ale je tu teplo, tak padejte dovnitř, ať zavřem.“

K večeru se zvedl silný vítr. Hučel ztemnělým lesem a vířil sněhové vločky padající z větví stromů. Muž v těžkém plášti, který se brodil hlubokým sněhem, neměl dobrou náladu. Boty měl promočené, mrzly mu ruce a plátěná čapka také příliš nechránila před poletujícím sněhem. V žaludku mu kručelo. Obcházel už od rána nastražená oka a teprve k večeru našel uškrceného zajíce. Vláčel ho v pytli na zádech do srubu, kde teď přespával. Byla to sice jen obyčejná dřevěná bouda bez oken, kterou si postavili nějací trempové v malém lomu, ale dala se vytopit a to byl nejdůležitější. V jeho vlastní chatě, hluboko podzemí, bylo zatraceně vlhko a sychravo a topit se tam nedalo.

Byl už nedaleko srubu a zrovna přemýšlel, jak zajíce upeče, když ucítil kouř. Opatrně postoupil o několik kroků vpřed a v duchu sprostě zaklel. Nebylo pochyb, někdo byl ve srubu! Od chaty se neslo slabounké drnkání kytary a smích. Chvilí rozzuřeně podupával na místě. Co teď?

Silný závan větru ho upozornil na to, že by se měl někam schovat. Opatrně se přiblížil k chatě a pokoušel se škvírami nahlédnout dovnitř. Viděl jen nezřetelné stíny na pozadí plápolajícího ohně. Ne, dovnitř nemůže. A k tomu všemu nemůže ani do své štolky, protože by musel lézt potmě po zledovatělé skále až ke vchodu.

V úplné tmě se doštrachal do slepé štolky, která ústila do lomu nedaleko chaty. Došel až na konec a vztekle praštil zajícem o zem. Potom začal poskakovat, aby se trochu zahřál. Vůbec to nepomáhalo. Sedl si tedy na pytel, schoulil se do klubička a pokoušel se usnout. Snažil se

vsugerovat si, že sedí v teplé chatě, ale neodbytně se mu vkrádala na mysl představa pečeného zajíce a z hladu se mu dělalo mdlo. Zimu tím stejně nezahnal.

Hlasy v chatě umlkly až k půlnoci. To už byl zajíc zmrzlý na kost. Muži se zdálo, že sedí na ledovém rampouchu. V duchu si představil trempy, rozvalující se ve vyhřáté chatě a zacloumal jím vztek. Proč, sakra, nevyspávají doma a v takové zimě lezou do přírody?

Za další hodinu se zima stala nesnesitelnou. Roztřásl se tak, že už to nemohl zastavit. Vytáhl z kapsy zapalovač, aby si zahřál alespoň ruce. Podařilo se mu rozškrtnout až na šestý pokus. Teplo linoucí se z malého plamínku bylo tak nepatrné, že je v ruce ani necítil. To ho rozběsnilo k nepřičetnosti. Pohled do plamene probudil v jeho duši ďábelský nápad. Rázem se uklidnil. Už věděl, jak se zahřát.

Na ztuhlých nohou se vypoťácel ze štol. V botách mu praskal led. Za chatou, zavátá sněhem, stála láhev s benzínem. Už z ní jednou doplňoval kahan nad krbem. Teď ji uchopil do zmrzlých rukou a s vítězným smíchem ji mrštil proti dřevěným dveřím. Roztříštila se na tisíce kousků. Zapalovač chytil napoprvé. Oheň vyrazil vzhůru s temným hukotem. V mžiku hořela celá přední stěna. Sníh na střeše začal tát.

Stál v žáru ohně a díval se nepřičetným pohledem do plamenů. Neslyšel hukot ohně, neslyšel zoufalé a úděsné výkřiky z chaty. Neslyšel ani, jak se hrouť střecha a hořící trámy se propadají dovnitř. Milióny jisker se hnaly k černé obloze. Stál a díval se do pekelné výhně. A bylo mu teplo.

Bověst o Hance pokračuje

Po kruté zimě se opět přihlásilo jaro. Sníh pomalu tál pod teplým větrem, který přinášel vůni probouzejících se lesů. Jen večer bylo ještě chladno.

Na břehu jezera na Velké Americe plápolal oheň. Pod velkým balvanem seděla Hanka, hleděla do plamenů a zamyšleně hladila struny kytary, která jí ležela na kolenou. Bob si vyřezával do kusu dřeva nějaké indiánské ornamenty, Grizzly pokuřoval dýmku a Šakal hleděl skrze plameny zkoumavě do Hančina obličeje. Věděl, že právě myslí na Jima, který se stal její první velkou láskou a trochu žárlil. Když přivedl Hanku do party, myslel si, že bude patřit jemu, ale lásce neporučíš. Teď je Jim na vojně a jen tak se nevrátí, ale to neznamená, že tu musí být ticho jako na hřbitově. Sáhł za sebe, ze tmy vytáhl láhev rumu, vytočil uzávěr a podal ji Hance se slovy:

„Tumáš, ať se tu nerozbrečíš.“

„Dík, nechci,“ odmítla ho, „radši něco zahraju.“

„No konečně,“ pravil Šakal s potěšením a podal láhev Grizzlymu, který po ní lačně chňapl.

„Od východu slunce pozlatilo skály
a stíny tří postav za botama jdou,
kdysi dávno jiní na tom místě stáli,
u modrého jezera teď tři kříže jsou ...“

Kamenitá pustina lhostejně naslouchala tónům písně. Studený vítr se přehnal nad hladinou jezera, zasvištěl mezi skalami a zase ztichl. Začaly se snášet jemné sněhové vločky. Byl to asi poslední sníh.

Pozdě v noci utichly tóny kytary.

„Je mi zima, pojd'te už spát,“ navrhla Hanka.

Ostatní souhlasili. Přestěhovali se do portálu velké štolý nedaleko ohniště a za svitu baterky začali rozbalovat celtý.

„Dělejte rychle,“ pobízěl ostatní Šakal, který už ležel, „ta baterka dlouho nevydrží.“

„Tak mě jí půjč,“ řekla Hanka, „musím si odskočit.“

„A to tu máme bejt potmě?“ zavrčel Grizzly.

„Co nám zbyde,“ povzdechl si Šakal, „tady ji máš.“

Hanka popadla baterku a zamířila dál do štolý. Světlo klouzalo po nerovných stěnách a vytvářelo na nich plno strašidelných stínů. Dostala trochu strach, ale přesto došla tam, kde dno štolý mizelo pod hladinou černé stojaté vody. Zrovna se dívala na stěnu, jestli tam nejde zavěsit baterka, když zaslechla za sebou podivný šramot. Vylekaně sebou trhla, ale než se stačila otočit, dostala do hlavy strašlivou ránu, která jí srazila na zem. V matném světle baterky zahlédla ještě, jakoby v mlze, dvojici hrubých okovaných bot a potom ztratila vědomí.

Asi po deseti minutách začal být Šakal netrpělivý.

„Asi jí zhasla baterka a nemůže trefit zpátky. Jdu se tam podívat,“ oznámil.

Vymotal se z celtý a podél stěny krácel po hmatu do podzemí. Po chvíli uviděl před sebou matné světýlko. Oddechl si.

„Co tam děláš tak dlouho?!“

Nic, žádná odpověď. Znepokojen přišel blíž a nechápavě hleděl na baterku, ležící na zemi. Její světlo pomalu žloutlo a Hanka tam nebyla. Sebral baterku a vyrazil dál do štolý. Okamžitě se jeho boty naplnily vodou. Po pár krocích mu stoupla až po kolena. Nic nechápal. Jiná cesta tudy nevedla, musela tedy jít vodou. Ale proč? Nemohl přijít na jediný rozumný důvod.

„Hanko!“ vykřikl do tmy.

Zdálo se mu, že zaslechl v dále nějaké zašplouchání.

„Hanko, vrať se!“ vykřikl znovu.

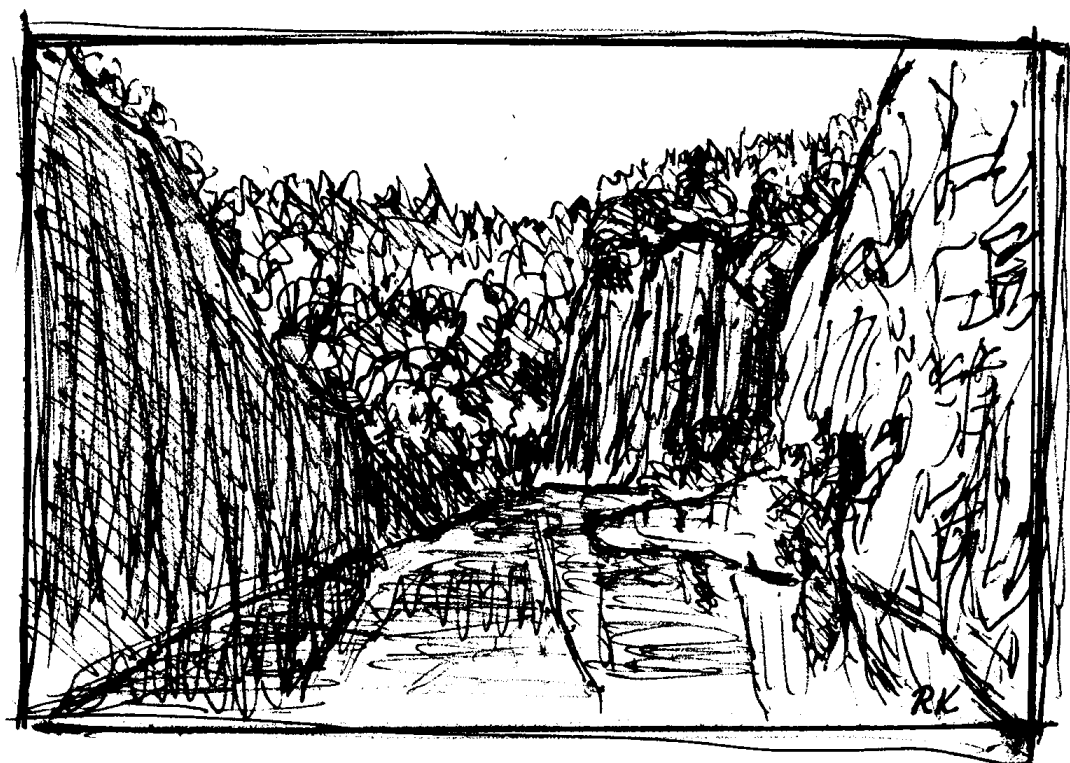
Dal se do běhu. Cákal okolo sebe a ani necítil, že už je celý mokrý. Když mu voda sahala po pás, baterka zhasla.

„Hanko!!“ vykřikl zoufale, ale odpovědí mu bylo jen hrobové ticho. Brodil se ještě několik desítek metrů a vzdal se, až když cítil, že už nestačí. Musela se zbláznit, napadlo ho. Byla o hlavu menší a neuměla plavat. Tudy nemohla projít živá. Stál tam v naprosté tmě, po krk v ledové vodě a stále odmítal uvěřit tomu, co se stalo. Venku, na břehu jezera, zatím sníh zasypal tři malé dřevěné tabulky se jmény Golem, Bušek a Dan. Zasypal i malý plácek před nimi, jako stvořený k navršení smutné kamenné mohyly.

O Hagenově studánce

Zvolna padal soumrak, paprsky letního slunce už dávno zmizely z hladiny jezera na Malé Americe. Ptáci v okolním les pomalu přestávali zpívat. Tichem se neslo jen slabé šplouchání vlnek od voru, který se blížil k malému, trávou zarostlému poloostrovu. Dva trempové stěží udržovali rovnováhu na vratkém plavidle, které se pod jejich vahou téměř ponořilo pod hladinu. V rukou měli jen slabá bidla, nedokonale nahrazující vesla. Když vor narazil na břeh, oddychli si. Mají to za sebou, teď ať se snaží ostatní.

Ti zatím tahali za dlouhé tenké lanko, uvázané na voru, aby si ho přitáhli nazpět. Vor se k nim vracel mírným obloukem, to jak ho vychyloval mírný větřík.

Oba trempíci na poloostrově zatím prolézali štoly, vyústující ze skalní stěny lomu. Sešli se skoro současně u zatopené šachty, kde se všechny štoly sbíhaly. Nad nimi pokračovala šachta kolmo vzhůru do horního patra, odkud prosvítalo poslední denní světlo.

„Nevíš, jak je to vysoko, Bille?“ zeptal se Joe.

„Vidím to tak na dvacet metrů a kámoši říkali, že se tam dá vylézt po nějakým vocelovym laně. To bude asi támhle to vzadu.“

„Hej, pojd'te mi pomoci!“ ozvalo se zvenku.

Ke břehu právě dorazil vor s obrovskou hromadou větví, za kterou se skoro ztrácela malá postava.

„No jo, Tony dřevorubec přijel,“ poznamenal Bill, když s Joem vylezli ze štoly. Nejdřív přeházeli hromadu na břeh a potom pomohli Tonymu vystoupit.

„Dobrý, táhněte!!“ zařval Tony na poslední dva, které spíš už jen tušil na vzdáleném břehu. Provázek se pomalu napnul, vor se neochotně zakolébal a odplul do tmy.

Měsíc toho večera nevyšel a tak zbývající trempové našli poloostrov jen díky narychlo rozdělanému ohni.

„Parádní místo,“ pokýval hlavou Fred, když vyskočil na břeh. „Tady na nás nikdo nemůže.“

Pet, který vyskočil za ním, povytáhl vor na břeh a pro jistotu ho ještě přivázal k zakrslému keři. Mezitím už nad ohněm visel Billyho kotlík a majitel právě připravoval ze směsi konzerv a různého koření ďábelskou směs.

„Měli byste zajít pro vodu,“ prohodil k ostatním, postávajícím okolo a lačně nasávajícím kořenou vůni. Joe odepnul z torny polní láhev a otočil se k jezeru.

„Co blázníš,“ zarazil ho Bill. „Musíš nahoru do štoly, tam je studánka, ta voda z jezera se nedá pít.“

„Cože, do štoly?!“ vyděsil se Joe, „tam nejdu. Dyt' nemáme ani baterku. A taky se povídá. . .“

„No, co se povídá?“ přerušil ho Bill. „Že tam straší?“

„No, to ne, ale . . .“

„A tak s tebou půjde Tony, no.“

Tony se zatvářil zaraženě.

„A nemoh by s náma jít i Pet?“ otázal se.

„Hergot!“ rozčílil se Bill. „Ste zálesáci nebo srabi? V hospodě posloucháte pohádky, co si tam vypravujou a věříte tomu.“

„A co když to nejsou pohádky?“ namítl Joe.

„Nekecejte a běžte, když jste tři, tak se vám nemůže nic stát.“

Tři hoši si už mlčky vytáhli z ohně hořící větve a vydali se do štoly. Pod šachtou se zastavili. Dýchlo na ně vlhko a chlad podzemí. Světlo pochodní osvětlovalo sotva pár metrů ocelového lana, mizejícího nad jejich hlavami. Pet se na něj odhodlaně zavěsil první. Bylo studené, vlhké a ruce mu po něm sklouzávaly. Také se mu pletla pochodeň, zastrčená v rukávu. A tak ji chytil mezi zuby a lezl dál. Po chvíli byl nahoře. Šachta tu ústila do rozlehlé galerie štol, kterými bylo vidět hvězdné nebe a protější stěnu lomu, ozářenou plameny. Postavil se na okraj šachty a zamával pochodní. Její světlo se odrazilo od vodní hladiny hluboko dole.

„Dobrá!“ křikl dolů.

„Brý!“ houkla na něj zpátky ozvěna a další světélko začalo stoupat nahoru.

Tonymu, který lezl poslední, spadla dolů pochodeň, takže jim zbyly jen dvě. Vydali se temnou chodbou a ustrašeně se rozhlíželi na všechny strany. Čadící světlo pochodní sotva osvětlovalo stěny a vytvářelo na nich rej pohyblivých stínů. Zakopávali v děrách po vytrhaných kolejnicích a vráželi hlavou do příliš nízkého stropu. Silný průvan jim hučel v uších a vzbuzoval představu vzdáleného dunění.

Po chvíli odbočili do užší štoly, kde měla být studánka. V tu chvíli proti nim za hlasitého tlukotu křídel vyrazilo několik netopýrů.

„Fuj, to jsem se lekl,“ vyjádřil všeobecný pocit Joe.

Bojácně se vydali na další cestu. Ve svitu pochodní se za okamžik ukázala studánka, vlastně prohlubeň u stěny, kde se shromažďovala voda, kapající ze stropu. Nad ní visel veliký plechový kotouč a vedle něj železná tyč.

„Na co to asi bylo,“ napadlo Peta. A zatím, co Tony nabíral vodu, sundal ze stěny tyč, potěžkal ji v ruce a náhle mu to bylo jasné. Na zkušku udeřil jemně do kotouče. Ozval se krásný, čistý, kovový tón. Druzí dva sebou škulí.

„Co to děláš?“ ozval se Tony.

„Tímhle se asi svolávali permoníci,“ řekl nadšeně Pet, „co když tu ještě nějaký je?“ a třikrát udeřil vší silou do gongu. Jasně zazvonění se neslo do daleka, vracelo se slabou ozvěnou, až kdesi v neznámu zaniklo.

„Co blázníš, co když někdo přijde!“ vyjekl Joe.

„Jo, leda duch tvojí babičky,“ rozesmál se Pet, ale úsměv mu zmrzl na rtech.

V dále se ze tmy ozvaly pravidelné úderky kroků. Bláto čvachtalo a kameny skřípěly pod nohama někoho, kdo se k nim rychle blížil. Joe s Tonym začali pomalu couvat, když se kroky nedaleko nich zastavily. Na chvíli zavládlo hrobové ticho.

„UAAAÁÁ! ! !“ příšerný skřek se náhle přivalil chodbou a s hromovou ozvěnou se odrážel ze všech stran.

Joe s Tonym už na nic nečekali a s vytřeštěnýma očima se dali na šílený úprk směrem k šachtě.

„Počkejte!“ zařval Pet, „dělají si z nás srandu!“

Sehnul se pro pochodeň ležící na zemi a vyrazil dopředu.

Druzí dva se zatím spouštěli po laně do šachty tak rychle, že si rozedřeli ruce do krve. Dole se srazili se svými znepokojenými kamarády. Až sem totiž dolehl ten strašlivý řev.

„Kde je Pet?“ křikl na ně Billy.

„Ne, nevím,“ vzlykl Joe a klesl na zem.

Tony hleděl před sebe široce rozevřenýma očima a zdálo se, že vůbec nic nevnímá.

Billy podal Fredovi jednu zapálenou větev a s druhou začal šplhat po laně vzhůru. Sotva stanul nahoře, přimáčkl se zády ke zdi a z pouzdra na opasku vytáhl dýku. Za okamžik se ze šachty vynořil Fred. Ve štolách bylo ticho. Pomalu se plížili podél stěn, až narazili na odbočku ke studánce. Nikde nikdo. Úplné ticho rušilo jen syčení pochodní.

„Pete!“ zařval Bill do štoly.

A tu z dále zaslechli smích.

„Blbec,“ ulevil si Fred a dali se do běhu.

Když probíhali okolo studánky, znovu před sebou uslyšeli smích. Po chvíli doběhli až na konec chodby a zaraženě se zastavili. Nikdo tam nebyl. Chvilku se zmateně rozhlíželi a pak se začali vracet. Bedlivě pozorovali stěny, jestli tu neodbočuje nějaká chodba. Nebyla tam. Došli až ke studánce, když Fred zpozoroval na zemi něco lesklého. Sehnul se a z bláta vytáhl vojenský bajonet. Otřel ho do rukávu a přiblížil pochodeň. Na čepeli spatřil staré německé heslo: Gott mit uns. Na druhé straně se v čadivé záři plamenů zalesklo jediné slovo, spíše jméno: HAGEN.

„Vidíš to?“ otázal se přes rameno Billyho.

Ten ho však nevnímal. S hrůzou rozevřenýma očima se díval do studánky, jejíž voda byla rudě zbarvena krví.

Þověst o Hance koněi

Šel sám tmavým nočním lesem, závějemi spadaného listí, které šustilo při každém kroku. Upíral pohled do země; snad aby краса podzimní noci nerušila tok jeho myšlenek. Ani světélko petrolejové lampy za oknem Kubrichtovy boudy nepřivábilo jeho pozornost. Začal stoupat do prudkého svahu. Občas zakopával o kameny skryté v listí a v tu chvíli se rozechvívaly struny kytary, kterou nesl na zádech, temnými tóny.

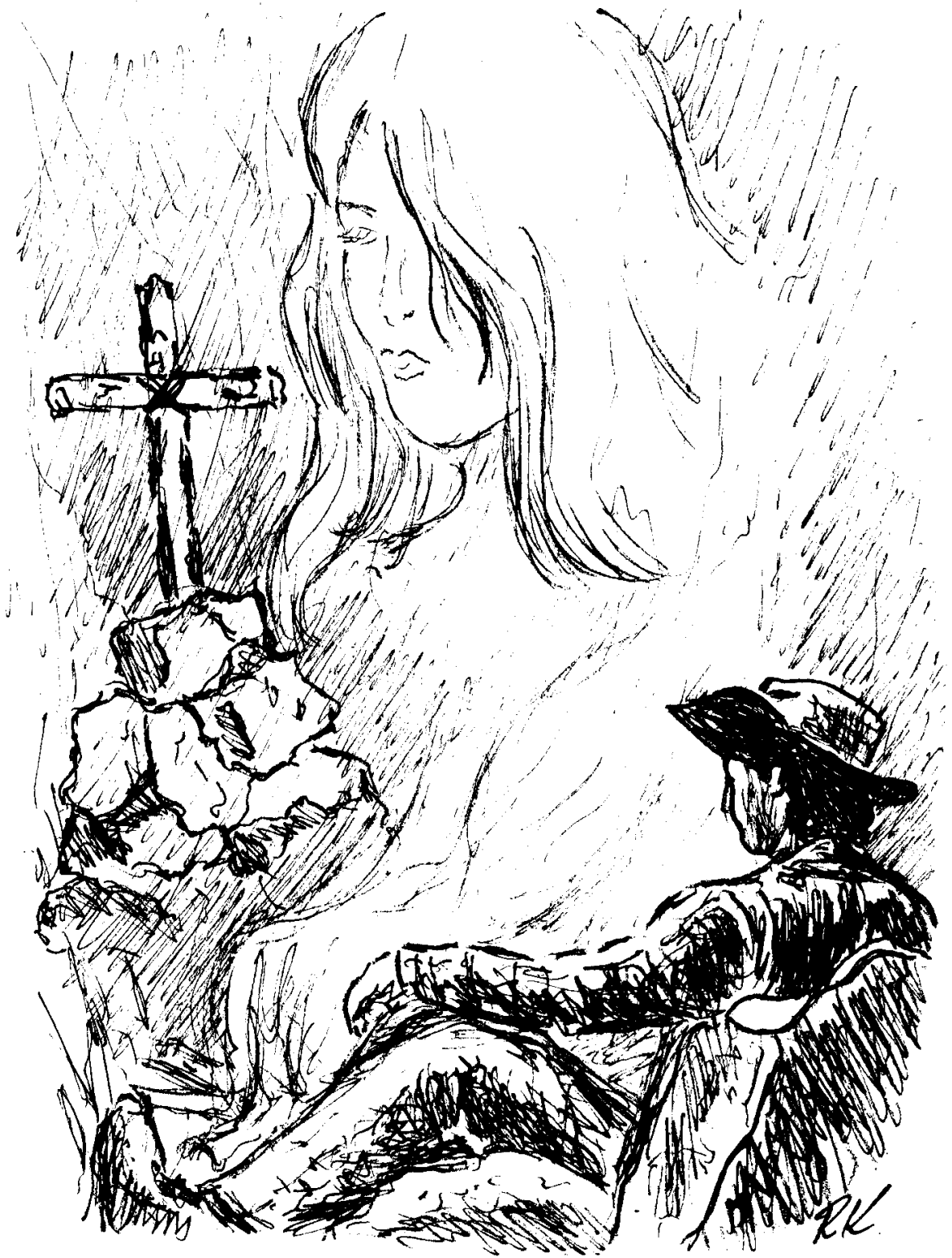
Ta kytara nebyla jeho. Patřila dívce, kterou miloval, s níž tudy kráčel, ruku v ruce, mnohokrát. Avšak ona už touhle cestou nikdy nepůjde. Už se nedotkne něžnou rukou strun kytary. Navždy umlkly její písně, smutné i veselé. Mrtví nezpívají. Sklonil hlavu ještě víc a v očích se mul zaleskly slzy.

Z dále se ozvalo zahoukání vlaku a nějaký pták poděšeně zapípal ze sna. Vzduchem se mihnul netopýr a zašumělo padající listí. Nad lesem vyšel měsíc. Veliký a jasný, ponurým svitem osvětloval kraj. Mezi nehybnými stromy vytvářel strašidelné stíny.

Jim došel až tam, kde se paprsky měsíce propadaly do hluboké strže. Jižní kříž ... Tady se s Hankou setkali poprvé. To ještě nevěděl, co bude v jeho životě znamenat.

Když měsíc došel tak vysoko, že jeho paprsky dosáhly dna lomu, utichlo tam harašení kamenů a cinkot lopatky. U skalní stěny se černala jáma, ne nepodobná hrobu. Jim naposledy přešel prsty po strunách kytary. Potom ji opatrně zabalil do cely a téměř něžně položil na dno jámy. Rukama na ni začal v kleče shrnovat hlínu a drobné kamení. Nad zasypanou jámou navršil malou mohylu z šedých kamenů a vztyčil prostý dřevěný kříž.

Po chvíli zapálil kouskem březové kůry několik větviček na starém ohništi sedl si tak, aby přes plameny viděl na smutnou hromádku kamení, která zbyla z jeho první a největší lásky. Mimoděk si vzpomněl na slova z jedné krásné Foglarovy knížky :

Náš oheň do tmy svítil
a stíny noci plašil,
však stíny v srdcích našich
zaplašit nedovedl.

A když stíny noci ustoupily záři vycházejícího slunce, odešel pomalým krokem závějemí
spadaného listí, aby se sem už nikdy nevrátil.

Čas zimních bouří

Těžké šedivé mraky zhasily poslední zbytky denního světla. Větrná korouhvička na střeše Kubrichtovy boudy se třásla a skřípěla pod nárazy zuřivého vichru. Sníh padal v ohromných spoustách. Vločky vířily v divém reji nízko nad zemí, koruny stromů sténaly. Na skleněné okenní tabulce, ozářené mihotavým světlem hromničky, se zrcadlila bledá tvář staré babky. Kolik už prožila let, kolik zim, ale takovou bouří ještě nepamatovala. Už několik let tu bydlela úplně sama, jen o sobotách a nedělích prohodila několik slov s výletníky, kteří procházeli okolo její boudy nahoru k vodopádům a zase zpět. A pro dobré známé měla vždy ve sklípku pár láhví piva a limonády. Teď litovala, že tu nikdo z nich není. Trámy na půdě strašidelně praskaly a malých kamínkách v koutě to kvílivě hučelo. Prudký náraz větru rozrazil okno, sfouknul svíčku a zasypal místnost krupičkami sněhu. Bábinka rychle přiskočila a okno zavřela. Znovu zapálila svíčku a pokřižovala se.

V přestávce mezi poryvy větru se ozvalo zabušení na dveře. Bábinka udiveně zvedla hlavu. Kdo to jen může být? Trochu se jí třásly ruce, když zapalovala petrolejovou lampu. Pomalu se došourala do chodby a odstrčila závoru. Dveře se pod náparem větru rozlétly dokořán. Na prahu stáli dva mladíci s krosnami na zádech.

„Dobrý den,“ pozdravil jeden z nich. „Mohli bychom se u vás trochu ohřát?“ Bábinka si je pozorně prohlédla. Nezdáli se jí špatní a vypadali hodně zmrzle.

„Nu, jen pojďte dál. Běžte do světnice, já zatím zavřu.“

Místnost osvětlená jen blikající svíčkou vypadala ponuře, ale bylo tu teplo.

„To byl perfektní nápad,“ pronesl ten mladší, „cestou nahoru bychom zmrzli. Kdo mohl čekat, že se to počasí tak zkaží.“

„Jen se posaďte, chlapci,“ řekla bábinka a postavila petrolejku na stůl.

„Dáte si trochu čaje?“

„Rádi,“ odpověděl ten v tmavé bundě.

„A kde se tu vlastně berete?“ optala se bábinka, když stavěla na kamna konvici.

„Víte, my jsme jeskyňáři a jdeme nahoru do štol. Máme tam nějakou práci.“

„To jste si ale vybrali špatné počasí, v té vichřici se nahoru nedostanete. A už je úplná tma.“

„To nám nevadí,“ prohlásil zase ten v tmavé bundě, „máme dobré vybavení, potřebovali bychom se jenom převléknout.“

Bábinka postavila na stůl dva hrnky s kouřícím čajem a přisedla.

„Ale já vás přeci znám, už jste tu někdy byli,“ konstatovala.

„To už je pár let,“ zavzpomínal jeden, „tehdy jsme tu byli se skauty a stavěli jsme ty dřevěné můstky přes vodopády.“

„A tak, tak,“ pokývala hlavou babka a zamyslela se. Po chvílce zvedla hlavu. „Musím ještě dojít pro nějaké dříví.“

„Nepotřebujete pomoc?“

„Ale ne, chlapci,“ řekla a odšourala se do tmavé chodby.

„Tak my se zatím převléknem,“ řekl ten mladší a začal rozpínat krosnu.

Když se bábinka vrátila s plnou náručí dřeva, málem je nepoznala. Byli od hlavy k patě oblečení do tmavozelených nepromokavých kombinéz s mnoha kapsami. Na opascích jim visely akumulátory a na hlavu si právě nasazovali bílé motocyklové přilby se silnými reflektory. Když je rozsvítili, prudký jas osvětlil místnost a rázem zaplašil slabé světlo lampy.

„My už půjdem,“ řekl mladší. „Děkujeme a co jsme dlužní?“

„Ale nic, chlapci. Alespoň jsem si popovídala,“ odpověděla babka a se zájmem si je prohlížela. „V tomhle vám asi zima nebude.“

„To určitě ne. Tak ještě jednou děkujeme a nashledanou.“

Naložili si na záda krosny a vyšli do chodby. V místnosti se setmělo. Pak zahučel průvan, dveře klaply a bábinka zůstala zase sama.

Nahoře, v kopcích nad Kubrichtovou boudou, se zdála vichřice ještě silnější. Vítr hnal vločky sněhu vodorovně nad zemí. Světla reflektorů jenom ztěžka prorážela bílou clonu. Cesty zmizely pod sněhovým přívalem a kmeny stromů, ošlehané ledovým větrem, vypadaly jako bílé přízraky. Oba jeskyňáři našli Pustý lom až po chvilkovém bloudění. Spustili se dolů po zmrzlém ocelovém laně a konečně si mohli vydechnout. Vítr skučel až kdesi nahoře a sníh se zde jen volně snášel.

Ve vchodu do štol, za kamennou zídou, ztlchl šum a několik párů očí vyděšeně sledovalo podivné postavy se světly na přilbách. Tremповé byli zmateni. Jeskyňáře zatím nikdy neviděli a domnívali se spíše, že jde o nějaké horníky. K tomu přispěla skutečnost, že obě postavy na ně skoro ani nepohlédly a suverénním krokem zmizely ve druhé štolě.

V podzemí vládlo pohádkové ticho. Sníh na kombinézách pomalu začínal tát. Světlo reflektorů pronikalo dodaleka pochmurnou štolou, zrcadlilo se na hladinách malých louží a vytvářelo za předměty dlouhé stíny.

„Vyndej mapu, Mártý,“ řekl jeden z jeskyňářů, sundávajíc krosnu pod ústím krasové dutiny, která se otvírala ve stropě.

„Tady je,“ podal mu Mártý arch složeného papíru.

Druhý se do něj chvíli díval a potom ukázal prstem v rukavici.

„Jsme tady, ale na mapě ten komín není.“

„To víš, tenkrát se zajímali o těžbu a ne o jeskyně. V té mapě jsou asi jen tři komíny, ale minule jsem jich tu zahlídl dobře dvacet. Polezeš první?“

„Jo, ale musíš mi nastavit ruce, jinak tam nedosáhnu.“

Tremповé v Pustém lomu se zatím klepali zimou a marně se pokoušeli rozfoukat skomírající oheň, živený mokkými a syrovými klacky. Tak se stalo, že si ani nepovšimli temného stínu, který slezl po laně do lomu. Když zaslechl tlumený hovor trempů, zastavil se a pozorně naslouchal. Po chvíli se přiblížil okolo kamenné zídky do druhé štoly. Pohyboval se naprosto tiše, nedělal to ostatně poprvé. Ve štole zabočil doleva, a znovu, a dostal se tak trempům do zad. Přikrčil se za kamennou zídkou, která uzavírala štolu i z této strany. Do tmy svítily jen jeho horečnaté oči. Pomalu, nesmírně pomalu se začal natahovat přes zídku, až jeho ruka pevně sevřela popruh nejbližší torny, ve které tušil něco k jídlu. Z hasnoucích uhlíků nečekaně vyšlehlo několik plamenů. Všichni trempové ho spatřili skoro najednou. Vylekaně pohlédli na jeho zarostlou tvář, rozčuchané vlasy, na kterých tál sníh a střetli se s rozzuřeným pohledem divokých očí. V příštím okamžiku plameny zhasly.

„Fuj, ten komín je ale špinavej,“ prohlásil Láďa, když seskočil na podlahu štoly vedle Mártýho. „Tak ho můžeš zakreslit do mapy; asi sedm metrů vysoký, kolmý, na puklině jihovýchodního směru a končí neprůlezně.“

Mártý zrovna rozkládal mapu, když ho Láďa chytil za ruku.

„Počkej. Zhasni, někdo sem jde.“

Zhasli a zůstali stát v naprosté tmě. Zdálo se ozvalo spěšné čvachtání kroků, ale žádné světlo se neobjevovalo.

„To bude nějaký čundrák,“ zašeptal Mártý, „až přijde blíž, tak rozsvítíme.“

„Teď!“ zavelel, když se kroky ozývaly už docela blízko. Dva oslňující kužely světlometů se zabodly do tmy. V jejich světle se prudce zastavila postava v podivných hadrech a zakryla si rukou oči. Nebo snad tvář? Potom se otočila a dala se do zběsilého běhu zpátky, až zmizela za zatáčkou chodby. Jeskyňáři se na sebe udiveně podívali.

„Viděls to?“ zeptal se zmateně Láďa, „já snad začnu věřit na Hagen.“

„Tak zlý to zase nebude,“ řekl Mártý. „Ale je fakt, že na čundráka to nevypadalo.“

„No co, půjdem dál. Táhle v té odbočce je další komín.“

A oba vykročili kamenitou štolou vstříc dalším záhadám Ameriky. Na jejich přilbách se modře zaleskla malá, nenápadná písmena: CMA.

Dlouhá cesta pod zemí

„Nesmysl, nemůžeš projít!“ tvrdil Fred do očí malému tmavovlasému chlapci v kostkované košili.

„A já ti říkám, že projdu.“

„Kecáš, taková štola neexistuje.“

„Ale existuje,“ odporoval chlapec, „vsad' se!“

„To víš, že se vsadím, o co?“

„Třeba o flašku rumu, že tady vlezu do štoly a vyjdu až na Velký Americe.“

„Beru!“

Tento rozhovor se odehrával v lomu Na supárně, nedaleko Malé Ameriky. Oba aktéři seděli v kamenných křeslech u vyhaslého ohniště a okolo postávalo či posedávalo dalších pět trempů. Na dně lomu panoval příjemný chládek, ale žhavé paprsky letního slunce se už začaly plížit po skalní stěně dolů.

Když si plácli na utvrzení sázky, Fred se rozvalil v křesle a spokojeně se usmíval. Vyhrát flašku rumu takhle jednoduše. Jezdil na Ameriku už rok a prolezl tu kdejakou díru. Ale štola spojující Velkou Ameriku se systémem Malé? Nesmysl!

Miky, sedící naproti němu, si myslel něco jiného. Když minulou sobotu odcházeli s jedním kamarádem z Velké, viděli dole u jezera malou postavičku v dlouhém plášti. Oni šli na vlak do Srbska. Okolo vápenky, dvou lomů proměněných ve smetiště a po poli do lesa u Malé Ameriky. Chvilku postáli nad lomem, který svítil v záři zapadajícího slunce a vyrazili dál, než se úplně setmí. Když mijeli Supárnu, pohlédli letmo dolů. Ze štoly na dně právě vylézal chlápek v dlouhém plášti! A po povrchu jít nemohl, to by ho viděli. Miky se včera vydal na Ameriku dřív než ostatní. Té chvilky využil na průzkum štol tady v okolí. A v jednom závalu našel zamaskovaný průchod! Bylo mu jasné, že cesta na Velkou musí vést tudy.

Pomalou se zvedl z kamenného křesla a z torny vylovil starou hornickou karbidku. Nalil do ní vodu a rozhlédl se po ostatních.

„Tak já jdu, za dvě hodiny mě můžete čekat na Velký.“

Jeho sebevědomé chování na ně trochu zapůsobilo. Dvěma prsty otočil regulátorem karbidky. Za chvíli se ozvalo syčení unikajícího plynu. Rozškrtnul zápalku a přiblížil ji k trysce. Se slabým pufnutím se nad tryskou rozzářil oslnivě bílý plamen.

Šest trempů šlapalo v řadě za sebou po polní pěšině směrem k vápence. Slunce pražilo jako v coloradských pouštích. Pot jim stékal do očí a těžké vojenské boty vyhazovaly obláčky prachu. Fred zvedl ruku. Všichni se zastavili. Čekala je nejobtížnější část cesty. Nepozorovaně projít vápenkou. Ač byla sobota, bylo tu živo. Širokou silnicí se řítily v oblacích prachu obrovské nákladáky, plné nalámaného kamení. Nedaleko pískala lokomotiva, posunující několik prázdných vagónů. Občas se objevil člověk v montérkách a zase zmizel ve vchodu nějaké haly.

Trempové se přiblížili až k silnici a ukryli se za trafostanicí. Počkali na okamžik, kdy se provoz trochu zmírnil a přeběhli na druhou stranu, do stínu lesa. Nikdo si jich nevšiml. Teď už zbývalo jen vyjít na kopec a budou stát nad Velkou Amerikou.

Miky už prolezl dvěma závaly a průlezy za sebou pečlivě zamaskoval. V téhle štole určitě ještě nikdo z jeho kamarádů nebyl. Karbidka osvětlovala práchnivějící dřevěnou výztuž, která byla místy už zřícená a v beztvare změti trámů se skoro ztrácely rezavé kolejnice. Náhle se štola rozšířila. Uprostřed se černal čtvercový otvor šachty. Naklonil se nad ní. Nedosvítal na dno, ale všiml si, že podél stěny vede dolů zprohýbaný železný žebřík. Opatrně si na něj stoupl. Trochu zavrzal, ale držel. Miky začal pomalu sestupovat. Když se jeho nohy dotkly země, odhadl, že je asi dvacet metrů hluboko. Ocitl se ve větší podzemní prostora. Ve dvou řadách stály tu za sebou důlní vozíky, některé plné narubaného vápence. Nad hlavou se mu křížovaly potrhané dráty, tu a tam smutně visící z izolátorů. Vedla odtud jen jedna chodba. Dolehla na něj tíseň, když kráčet podél němých svědků dávné lidské činnosti. Chvějivý plamen lampy osvětloval stále nové a nové předměty. Tu se povalovala stará hornická přilba, tam zase kladivo, jakoby právě někomu vypadlo z ruky. Ve výklenku ležela kožená aktovka, celá zkroucená vlhkostí a plísni. A pak už

jen dlouhá a prázdná štola. Jen koleje se táhly dodaleka. Zvuk Mikyho kroků se dutě rozléhal ve tmě. Štola začala mírně klesat. Bylo tu stále větší vlhko, občas se mezi pražci zaleskla voda.

Miky náhle strnul, jako zasažen bleskem. Leknutím se mu málem zastavilo srdce. V dáli za ním se ozvalo zadunění! Potom několik úderů kovu na kov, skřípot a pak už jen pravidelný dunivý rachot, který stále zesiloval. Po kolejích se blížil důlní vozík! Vyděšeně se přitisknul ke stěně a prsty křečovitě sevřel karbidku. Ožili snad duchové dávných horníků? Vždyť ve štole za ním nemohla být žádná živá bytost. Vytřeštěnýma očima hleděl do tmy. Ohlušující rachot naplnil celou štolu. Vozík se doslova vřítíl do kruhu světla. Zaduněla kola na rezavých kolejnicích,

průvan málem zhasil karbidku a vozík zase zmizel ve tmě. Jeho rachot slábl a slábl, až dozně kdesi daleko. Nastalo ticho.

Miky si setřel pot z čela a trochu se uklidnil. Ten vozík se asi uvolnil sám. Ale proč zrovna teď? A po tolika letech? Opatrně vykročil na další cestu. Ušel asi kilometr prázdnou štolou, když na vozík narazil znovu. Černal se na kolejích uprostřed štoly, jakoby tam stál odedávna. Miky trochu pootočil regulátorem lampy, aby její plamen trochu zjasněl a posvítit si do vozíku. Příšerně se lekl a odskočil jako opařený. Do očí se mu dívala lidská lebka. Patřila kostlivci, oblečenému do zetlelých hadrů, který ležel skrčený na dně vozíku. Miky vyděšeně obešel vozík a rozhlédl se. Teď poznal, co je skutečný strach. Spěšně se dal do další chůze, už aby byl venku. Stále se ohlížel po vozíku, i když ten už dávno zmizel ve tmě. Tak se stalo, že skoro zakopl o další mrtvolu, ležící u stěny štoly. Mrtvý měl na sobě úplně nový maskáč a na nohou kanady. Daly se jasně rozeznat rysy jeho tváře, zkřivené bolesti. Musel zemřít teprve nedávno. Miky měl pocit, že zešílí. K dovršení všeho se za ním ozvaly kroky. Polomrtvý strachy se prudce obrátil. Ve tmě za kruhem světla se znovu ozval rachot vozíku. Mrtvý se blížil k němu! To už bylo na Mikyho moc. Z úst se mu vydral přerývaný výkřik. Vrhł se na bezhlavý útěk dál do štoly. Běžel, zakopával, padal a zase se zvedal. Přelézal hromady sutí, které se znenadání objevily v cestě, až ho zastavil zával. Ani nevěděl, jak ho přešel. Musel se plížit těsnou, zabahněnou chodbičkou mezi obrovskými balvany. Nestačil si všimnout, že se regulátor z karbidky vyšrouboval a odpadl. Voda vystříkla proudem na zlomky karbidu. Miky se svalil na opačné straně závalu, vstal a znovu se dal do běhu. Za zatáčkou před sebou spatřil záblesk denního světla. Konečně východ! Ale už k němu nikdy nedoběhl. Plamen karbidky zlověstně zahučel a začal se vzdalovat od trysky. Obrovskému množství plynu už karbidka nestačila. Okolo gumového těsnění prošlehl vějíř drobných plamínek. Potom tlaková nádoba s ohlušující detonací explodovala.

Našli ho až druhý den. Ležel na zádech, ve ztuhlé ruce držadlo lampy. Vlasy měl šedivé a v prázdných očích hrůzu a smrt.

Štola, která měla ráda ticho

Zdálo se, že ticho a tma tu vládnu už celé věky. A přitom tahle štola pamatovala sotva šedesát let. Ale dávno pryč už byla doba těžby. Neozýval se tu rachot vozíků, houkání sirén ani hřmot pneumatických kladiv. Nehybná klenba zapomněla na rány odstřelů. Hlasy lidí umlkly a s nimi odešlo i světlo. Ještě nějaký čas zaznívaly z dále ozvěny lidské práce, až zmizely docela. Štola zůstala sama. Ale nebylo jí souzeno dožít se v klidu svého zániku.

Po mnoha letech skončila vláda ticha. Znovu zazněly lidské hlasy, znovu zaduněly údery kroků. I vsudypřítomná tma musela ustoupit. Zprvu jen matnému svitu pochodní, chvějivým plamínkům svíček, nažloutlým světlům baterek. A později jasné záři reflektorů i oslnivým zábleskům elektronických blesků. Do toho zněl rachot kamení, hvízdání, třískání do kolejnic, někdy i řev opilých hlasů a smích.

Ale štola už byla stará. Zdánlivě mohutná klenba jen stěží držela váhu horniny. Ve stropě se začaly objevovat praskliny. Prohnilá výztuž už nechtěla unést ani sama sebe. Až nastal poslední den.

Jemné otřesy, které způsobila ozvěna osamělých kroků, rozechvěly skalní strop. Praskliny se začaly zvětšovat. Zvuk kroků sílil, pravidelné údery bot rozechvívaly štolu víc a víc. Tu a tam odpadlo ze stropu několik kamínků. A kroky už byly tu.

První nevydržela stará výdřeva. Pomalým, téměř neznatelným pohybem se trámy prohuly. V následujícím okamžiku praskly a sesuly se k zemi. Hromové zadunění zahřmělo štolou a tisícitunová masa stropu se zhroutila. Obrovské balvany zavalily chodbu. Táhle dunění zaniklo v dále. Nastalo ticho.

Ale tma ještě nebyla. Baterka člověka za závalem svítila dál. Štola trpělivě čekala na tmu. Věděla, že se dočká. Co je pár hodin proti věčnosti ...

Sovy věští smrt

Podvečerní šero houstlo na dně opuštěného lomu. Netopýři se vydali na své noční lety. Tu a tam zazněl do ticha výkřik sovy. Nad vysokou skalní stěnou se na pozadí hasnoucí oblohy rýsovaly siluety dvou postav. Zaharašilo několik padajících kamíneků. S prudkým zasvištěním se shora začal rozvinovat kotouč lana. Jeho letící smyčky srazily několik suchých větví ze stromů a dopadly na suťovisko pod skálou.

„Vypadá to, že je dole,“ ozval se tlumeným hlasem jeden z trempů.

„Fajn, tak já lezu,“ odpověděl druhý. Hodil si na záda usárnu a pověsil se na lano.

První si starostlivě prohlédl uvázaní lana okolo stromu. Dračí smyčka však držela naprosto pevně. Pohlédl dolů. V nastávající tmě kamaráda skoro neviděl. Po chvíli napnutí lana povolilo.

„Jsem dole. Polez!“ ozvalo se slabě zdola.

S povzdechem vzal lano do ruky. Bude to vlastně poprvé, co někam takhle poleze. Zatím si to vyzkoušel akorát v tělocvičně. Ale tam bylo lano tlustší a mnohem kratší. Stálo to dost přemáhání, než se donutil přelézt okraj skály. S potěšením zkonstatoval, že sestup není tak těžký. Na stěně byla spousta drobných výstupků, na kterých nohy nacházely pohodlnou oporu. Jen jednou se lekl, to když se jeden výstupek odlomil a on zůstal viset na okamžik jen na rukou. Ale to už byl skoro na dně.

„No, to ti to trvalo,“ přivítal ho kamarád.

„Hlavně, že už jsme dole. Máš baterku?“

„Jasnačka, ale zatím ji vytahovat nebudu. Uděláme vatru a až potom se rozhlídнем okolo.“

Ideální místo na oheň našli ve vchodu staré štoly. Kotouče dýmu mizely v krasovém komíně ve stropě štoly. Komín vyústoval ve skalní stěně vysoko nad nimi. Plameny žlutě osvětlovaly nerovné stěny štoly. V mihotavém světle si trempové postavili kamenná sedátka a ohniště obložili kameny. Potom s uspokojením obhlédli své dílo.

„Tohle bude perfektní osada, Bimbo. Co říkáš?“

„To bude. Měli bysme jí nějak pojmenovat.“

„Tady vedle je lom, kterému říkají Malý Přírod'ák, tak co kdyby jsme to tu nazvali Velký Přírod'ák?“

„To je dobrej název, ale není originální. Já bych radši něco se sovama. Neslyšels jak zvečera houkaly?“

„Slyšel, ale nějaký dobrej název se sovama?“

„A co třeba Soví ráj?“

„Soví ráj? To není špatný, Jesse! Tak teda Soví ráj!“

Lom proti svému názvu zjevně nic nenamítal. Větve stromů tiše šuměly a mezi nimi zářily hvězdy.

„Vyndej baterku Jessei,“ řekl Bimbo, „mrkneme se do štoly, neškodilo by najít nějakou vodu.“

Ale štola je zklamala. Po několika metrech byla definitivně ucpaná mokrým jílovým závalem.

„No, co se dá dělat,“ pokrčil ramena Jesse, „třeba se někdy prokopeme.“

Vrátili se zpátky k ohni a začali rozbalovat usárny. Náhlý rachot je vyrušil. Prudce zvedli hlavu. Přímo před vchodem do štoly se roztříštilo několik balvanů. Jesse se ustrašeně podíval na strop. Zatím vypadal pevně.

„Co to mohlo bejt?“ zeptal se Bimba.

„Nevím. Možná, že tím teplým kouřem to nahoře vysychá a padá.“

„Nějak se mi tu přestává líbit, nerad bych se po ránu vyhrabával.“

„Neboj, ta štola musí něco vydržet.“

„Jen aby.“

Okolo půlnoci, když oba spokojeně oddychovali, zabalení v celtách, a oheň pomalu dohasínal, ozval se znovu rachot kamení. Tentokrát z protějščího cípu lomu. Jesse doslova vylétl z cely.

„Slyšels to Bimbo? Balíme a pryč odsud!“

„Neblázní,“ vystrčil Bimbo hlavu z cely, „zatím se nic neděje.“

„Až se bude dít, tak bude pozdě. Já jdu odsud!“

„No dobrá,“ začal vstávat Bimbo, „ale rád bych věděl, kam půjdeme spát?“

„To je jedno, třeba na Pust'ák.“

S narychlo smotanými usárnami došli pod stěnu s lanem. Jesse se na něj nedočkavě zavěsil. V tu chvíli lano povolilo. Jesse ztratil rovnováhu a posadil se tvrdě na zadek. Lano mu se zasvištěním spadlo na záda. Cesta nahoru byla odříznuta! Oba zdřevněli překvapením. Ale nezbyl čas na přemýšlení. Znovu se sesula lavina kamení, tentokrát přímo na ně. Taktak stačili uskočit, Bimbovi jeden balvan málem rozdrtil rameno. Klopýtavě se vydali do běhu směrem ke štolě. Okolo stále dopadaly kameny. Když se udýchaní skrčili pod portálem štol, nastalo ticho.

„Sakra práce!“ vzrušeně oddychoval Jesse, „to přece nebyla náhoda. To lano se nemohlo rozvázat samo!“

Bimbo si držel naražené rameno a mlčel. U hromádky žhavých uhlíků strávili zbytek noci. Dřeva bylo venku dost, ale nikdo se neodvážil pro něj jít.

Obloha pomalu jasněla a les se začínal probouzet. Tu a tam začínali pípát ptáci a konečně se na vrcholcích skal objevily první paprsky slunce. Lom mlčel. Ani lístek se nepohnul. Jen hromady čerstvého kamení připomínaly noční drama.

Ještě dlouho trvalo, než se oba trempíci odvážili vylézt ze štol. Vyšli do kruhu slunečního světla a opatrně se rozhlédli. Nikde se nic nehýbalo. Ani nahoře na okraji lomu nikdo nebyl. Bimbo se sehnul a z hromady kamení vyprostil konec lana. Bylo krásně přerýznuté.

„Ty jdi vlevo, já vpravo,“ přikázal Jessovi, „musíme najít nějakou cestu nahoru. Nerad bych tu přezimoval.“

Jesse začal obcházet dno lomu. Všude se tyčily strmé vápencové stěny. Jen jedno místo vypadalo nadějně, ale zase bylo hrozně rozpraskané. Obešel už asi polovinu lomu, když se srazil s Bimbem.

„Tak co, nic?“

„Nic,“ zavrtil hlavou Bimbo, „lézt po těch skalách by byla sebevražda.“

Vrátili se k ohništi a bezmocně si sedli na kameny. Náhle dostal Jesse nápad.

„Co, kdyby jsme vylezli komínem?“ zeptal se s nadějí v hlase.

Bimbo zaklonil hlavu a podíval se do komína.

„To by šlo, ale já asi nevylezu. Zkus to ty. Kluci na Pust'áku mají určitě kus lana, tak mě potom vytáhnou.“

Jesse si přivalil velký kámen, stoupl si na něj a namáhavě se vsoukal do komína. Rázem byl celý černý od sazí. Ruce a nohy mu hladkých stěnách klouzaly. Kroutil se jako píďalka a postupně se dostával výš a výš. Za chvíli se nad ním rozsvětlo. Blížil se k hornímu otvoru ve stěně lomu. Když na něj dosáhl, ulehčeně si vydechl. Mohl se tu dokonce na chvíli posadit. K vrcholu stěny chyběly sotva dva metry. Bimbo už stál venku a napjatě ho pozoroval. Jesse povylezl ještě kousek a zastavil se pod vrcholem. Tady bylo nejtěžší místo. Zachytil se rukama ostrého výčnělku a vyšvihl se vzhůru. Vtom mu výčnělek pod rukama povolil. Zděšeně se na něj díval, jak pomalu vylézá ze skály. Vymrštil ruku, aby se něčeho zachytil, ale ruka se sevřela na prázdno! Země se mu před očima roztančila šílenou rychlostí. Snad si ani nestačil uvědomit, že tohle je konec.

Zoufalý výkřik a tupý náraz se Bimbovi navždy vryly do paměti. Ještě než k Jessimu doběhl, věděl, že je mrtev. Zůstal sedět u jeho chladnoucího těla snad celou věčnost. Pak se rozhodl, musí nahoru. Buďto vyleze nebo zemře vedle něj. Posledním pohledem se rozloučil s kamarádem a zašel do štol.

Naražené rameno pekelně bolelo, když se soukal do komína. Na kamenných stěnách byly ještě šmouhy od Jessiho prstů. Bimbo se doslova plížil komínem centimetr za centimetrem. Do očí mu padaly zbytky sazí a prach. Ruce měl rozedrané do krve od ostrých úlomků skal. Konečně jeho tvář ovanul čerstvý vzduch. Za chvíli už seděl na okraji komína. Hluboko pod ním se černala smutná hromádka. Odtrhl od ní pohled a zadíval se vzhůru. Ve skále zela čerstvá jizva po vytrženém kameni. Zhluboka se nadechl a začal lézt. Nebylo tu nic, čeho by se mohl zachytit.

Rozhodl se pro tenký kořen, visící z úzké pukliny. Opatrně se na něj zavěsil. Posunul nohy trochu výš a už dosáhl na vrchol stěny. Ve chvíli, kdy se ho pevně zachytil, odlomil se mu pod nohama další kus skály. Zůstal viset za ruce těsně pod vrcholem. Divoce šmátral nohama a cítil, že už se dlouho neudrží. Krev se mu nahnula do hlavy. Pak pravá noha našla spásný stup. Prudce se vymrštil a padl na zem na vrcholu. Ztěžka dýchal a ruce se mu chvěly. Otočil se na záda a zadíval se do nebe.

Vysoko nad korunami stromů pluly krásné barevné mraky. Jak rád by s nimi plul někam daleko, velmi velmi daleko, někam, kde by mohl zapomenout. Ale věděl, že se mu to nikdy nepodaří.

Stín nad Amerikou

Motor malého letadla jednotvárně hučel. Nebe bylo modré a bez mráčku. Pilot se sluchátky na uších se spokojeně usmíval. Hluboko pod letadlem ubíhala klikatá stuha Berounky. Nad Zadní Třebání nabral pilot výšku a před nosem letadla se objevily střechy Karlštejna. Pilot ho viděl už mnohokrát, ale zvláštní krása sluncem zalitého hradu ho znovu uchvátila. Mírně ubral plyn a začal okolo hradu kroužit. Náhle padl jeho pohled na palivoměr. Ručička se chvěla těsně před červeným polem u nuly. Ještě jednou se podíval na hrad a rozmrzele srovnal stroj do přímého letu na sever. K bubovickému letišti zbývalo ještě pár kilometrů.

Ve smaragdové zeleni lesů zářily pod letounem bílé skály hlubokých lomů. Přesto se pilot nemohl zbavit divného pocitu. Slunce pálilo, ale nad Amerikou jako by ležel stín. Nikde nezahledl ani človíčka. Poslední dobou se povídaly podivné věci. Na Ameriku nechtěl nikdo jezdit. Mnoho záhad a tragédií se tu už odehrálo.

Lomy pomalu mizely ze zorného pole a vpředu se objevila přistávací dráha. Když pilot vystupoval z letadla, divný pocit zmizel a po nějakém stínu nebylo ani památky.

Lomy nebyly tak liduprázdné, jak se pilotovi zdálo. Pořád se ještě našli takoví, kteří si z Hageny, jak se tajemnému přízraku říkalo, nic nedělali, i takoví, kteří měli sice jisté obavy, ale byli přesvědčeni, že právě jim se nic nestane. Toho dne se jich tu sešlo dost.

Tři trempové prokopávali zával ve štole na Sovím ráji, další právě zvyšovali kamennou zídku v Pustém lomu a jiní, kteří tu byli poprvé, prolézali štoly v okolí Malé Ameriky. Ze stometrové skalní stěny na Mexiku se po lanech spouštěli dva jeskyňáři se znakem přeškrtnutého S na rukávech a ani nevěděli o dalších třech z CMA, kteří mapovali štoly nedaleko odtud, na Velké Americe.

A pak tu byl ještě někdo, ale ten tu byl vlastně doma. Vyhříval se na sluníčku na dně malého lomu, kam nikdo nikdy nechodil. Zamračeně si prohlížel své špinavé a okousané nehty a

znechuceně upíjel z láhve rumu. Doba se změnila; nikdo se nechce nechat okrást jen tak. Pomalu není co žrát a ještě ke všemu se tu začínaj roztahovat ti všiví jeskyňáři. Lezou do všech děr a ke všemu se začínaj spouštět i do nepřístupnejch štol. Takhle to nebude dlouho trvat a najdou i jeho chajdu. Ale ani ve snu ho nenapadlo, že by mohl odtud odejít. Nevěděl, kam by šel. Neuměl už žít mezi lidmi.

Naposledy si loknul z flašky a odhodil ji daleko od sebe. Pak vstal, na rameno si hodil svůj oblíbený pytel a potácivým krokem zamířil k položřícenému vchodu do štoly. Sotva nadechl do plic chladný vzduch podzemí, trochu pookřál. V duchu už viděl další láhev rumu, kterou měl schovanou ve staré bedně za postelí. Byla sice poslední, ale zato plná. Trochu zrychlil svůj typický krok: jednou rukou ohmatával strop a druhou skalní stěnu. Znal tu snad každý kámen, každý kus železa.

Štola se začala prudce svažovat dolů. Věděl, že nalevo jsou poházeny velké balvany, a proto přešel napravo, kde měla být štola čistá. Proto byl nesmírně překvapen, když v černočerné tmě o něco zakopl, ztratil rovnováhu a přepadl dopředu. Nedopadl však na zem, ale na nějakou dřevěnou závoru, která tu dříve nebyla. Ta pod jeho vahou povolila, takže se zřítíl přímo po hlavě z prudkého svahu. Po několika kotrmelcích se o něco praštil do hlavy, uviděl prudký záblesk a ztratil vědomí.

Probudila ho příšerná zima. Podle všeho ležel v nějaké hluboké louži odporně studené vody. V úplné tmě mu chvílku trvalo, než si vzpomněl, kde je. Posadil se a hmatal okolo sebe. Voda byla všude. Zalovil v kapse a vyndal baterku. Bledý kruh světla ho na chvílku oslnil. Světlo klouzalo po skalních stěnách a odráželo se od vodní hladiny v mnoha paprscích. Seděl na začátku zatopené štoly, pod prudkým svahem, ze kterého se zřítíl. Přemohl tupou bolest v hlavě a postavil se. Vzápětí s bolestným záupěním klesl zpět. V pravé noze to příšerně zabořelo. Posvítíl si na ní a zbledl. Noha trčela dopředu, zkroucená v nepřírozeném úhlu. To je konec, uvědomil si. Se zlomenou nohou se tu nedá žít. Dovlekl se na zabahněný břeh. Byla mu zima a také noha bolela čím dál, tím víc. Měl jen jedinou šanci. Vylézt štolou ven, na Velkou Ameriku, tam se trochu usušit a zkusit s tou nohou něco udělat. Opatrně se vztyčil a zkusil udělat krok. Bolestí mu na čele vyskočil pot. Na zraněnou nohu se postavit nemohl. Naštěstí si všiml kusu rezavé kolejnice u stěny štoly. Jako berle byla dlouhá a těžká, ale lepší něco, nežli nic. Baterku si dal do zubů a svíraje berli oběma rukama, opatrně vykročil mlčící štolou.

Vody pomalu přibývalo. Před ním krásně čistá se v jeho stopách kalila zvířeným bahnem. Po dlouhé době doklopýtal na křižovatku a opřel se o stěnu, aby si odpočinul. Zima byla stále větší. Doleva vedla chodba na Velkou a doprava na Mexiko. Už chtěl vyrazit na další cestu, když se zleva ozvaly šplouchavé kroky a ozvěnou zkreslené hlasy několika lidí. Cesta na Velkou byla odříznuta.

Pevně sevřel kolejnici, věděl, že nemůže utéct. Hlasy se blížily. Už rozeznával obrysy postav s reflektory na přilbách, které se brodily štolou a svítily si na strop a stěny. Zase ti parchanti jeskyňáři! A dokonce si sebou táhnou člun, co teď. Sakra!

Jeskyňáři se náhle zastavili a jeden z nich zmizel. A po chvíli další. Co to dělají? Aha! Lezou do malé jeskyňky ve stropě štoly. Tam se určitě ve chvíli zdrží. To mu dávalo malou naději. Vyrazil směrem na Mexiko, jak jen mu to zlomená noha dovolovala. Pár metrů odtud je ve stropě krasový komín, který ústí do horního patra, nedaleko jeho chajdy. A v komíně by mělo viset staré lano. Ano! Je tady!

Zahodil kolejnici a uchopil lano oběma rukama. Začal se vytahovat vzhůru. Tu a tam si mohl pomoci i zdravou nohou. Komín byl zatraceně vysoký. Svaly se mu napínaly k prasknutí, ztuhlé prsty po laně prokluzovaly. Baterka spadla do vody a zhasla. Nevadí. Teď už ji nebude potřebovat. Byl nahoře! Svalil se na zem u ústí komína a prudce oddychoval. Před očima se mu míhaly barevné kruhy. Po chvíli zvedl hlavu. Musí jít dál, zima už byla nesnesitelná. Ale neměl už kolejnici a okolo nebylo nic, o co by se mohl opřít. Lezl tedy po rukou a zraněnou nohu táhl za sebou. Lomcovala s ním zimnice, v ústech měl sucho a víc než dřív měl chuť někoho zabít. Dovlekl se až do své štoly. Rozhrnul závěs z potřhané cely a namáhavě se vydrápal na lůžko. Chvějícími se prsty zapálil svíčku. Zašmátral rukou v bedně a vytáhl láhev rumu. Na jeden zátah

vypil asi polovinu. Horečnatýma očima pohlédl na svíčku. Nemohl už dál. Noha pekelně bolela a byla mu strašná zima. K jídlu už taky nic nebylo. Pochopil, že odtud už nikdy nevyleze.

O několik metrů níž, v zatopené štole, právě jeskyňáři vylézali z jeskyňky. Měli toho dneska za sebou dost a rozhodli se vrátit zpátky na Velkou Ameriku. Netušili, že stáli jen pár kroků od tajemství Ameriky.

Poslední svíčka na stole pomalu dohořivala. Pozoroval ji vyděšenýma očima. Poprvé v životě dostal strach ze tmy. Pomyslel na Němce, kterého našel před mnoha lety v zavalené štole. Jak dlouho asi vydržel ve tmě, než si vpálil kulku do hlavy?

Dopil zbytek rumu a mrštil láhví o stěnu. Jako zhypnotizován zůstal civět na hromadu střepů. No ovšem! Prudce se obrátil a zalovil rukou za postelí. Tady je! Vytáhl na světlo cosi, zabalené do starého hadru a začal to horečně rozbalovat. Hadr dopadl na podlahu a na dlani se zlověstným kovovým svitem zaleskl ruční granát. Poslední granát Hanse Hageny. Plamínek svíčky pohasl, znovu se rozsvítil a pak zhasl navždy. Tma dopadla jako kladivo. Zavřel oči a z posledních sil trhl pojistkou.

Na Velké Americe se zachvěla země. Jeskyňáři se zastavili uprostřed kroku. Ze štoly vysoko nad jezerem k nim dolehlo táhlé dunění padajících skal.

„Zával?“

„Jo, ale pořádně.“

„A nemohlo to tam někoho zasypat?“

„Určitě ne. Tam žádný člověk nebyl.“

V modravých lesích ohnivě žhnuly strmé skály hlubokých lomů. Krvavý západ slunce přecházel do fialového soumraku. Přicházela noc, aby se ujala své vlády. Po dlouhé době první, nerušená a klidná noc nad Amerikou.

Balada o Americe

Pet Šedina & Laco Lahoda, 1981

4 x E Ami Dmi

Vítr ztišil tóny písně dávno ztracené,
D C
nehledí už oči hnědé, dálkou zasněné,
Ami Dmi
místo nich teď jsou tu jenom šedé tváře skal,
E E7 Ami Emi Ami
struny v prach se rozpadly, šlépěj vítr svál.

Na náhrobní kámen nápis vepsal čas,
živé listí stromů přešel tuhý mráz,
bije srdce pod ním ve vzpomínkách dál,
vrásky v tváři příběh znaj, co dávno se tu stal.

Země prokletá, co nezná lidský hlas,
leží v údolích po všečen ten čas,
kdo znal její tajemství, do hrobu jej vzal,
svědek v prach se obrátil, nesměl žít už dál.

Kaňon skalnatý, co nezná slunce jas,
prachem zavátý jsou cesty, stěny, sráz,
na dně stojí v tichých tmách voda jezerní,
zrcadlí se v ní jen čas a nebe večerní.

Plameny stíny rozhání, tóny s ozvěnou,
hraje dívka s kytarou píseň ztracenou,
u ohně s ní tři přátelé píseň zpívají,
v očích žár a dálky cest i stíny půlnoční.

Neznali však zákon země, ten co střeží dál,
tajemství, co je tak temné, skryté v šedi skal,
kroky znějí temnotou v štolách zšeřelých,
podzemím tu bloudí věky duše zemřelých.

Nad údolím ráno slunce vychází,
kamarády dívka krásná nedoprovází,
za tajemství údolí duch daň už svou si vzal,
jej duše bloudí v tmách, ukryta v šedi skal.

Pod rukama věrných druhů vzrostla mohyla,
s kytarou i písně dívky sebou pohřbila,
jeden život odešel jim někam spolu s ní,
jenom vítr občas struny teskně rozezní.

Když zabloudí lidská duše v místa zakletá,
pod nohama našedlý prach stále přelétá,
on je zbytkem mnoha mohyl, těch co chtěli znát,
tajemství co jednou zboří stovky palisád ... *Dmi E7 Ami E7 A*
... stovky palisád.

Obsah

Předmluva	3
Pověst o Hagenovi	4
Pověst o muži	6
Pověst o Hance	8
Poslední cesta tří kamarádů	10
Pověst o Hance pokračuje	12
O Hagenově studánce	14
Pověst o Hance končí	16
V čase zimních bouří	18
Dlouhá cesta pod zemí	21
Štola, která měla ráda ticho	24
Sovy věští smrt	25
Stín nad Amerikou	28
<i>Balada o Americe</i>	32